

opusdei.org

Spoznavati Njega in sebe (9) – Ne boj se, saj sem jaz s teboj

V teku našega molitvenega življenja bodo nastopile tudi težave in dvomi. Veliko je razlogov za prepričanje, da nam je Bog v takšnih trenutkih še posebej blizu.

10. Feb. 2023

V času, ko je do Jezusovega rojstva manjkalo še kakšnih šest stoletij, se je judovsko ljudstvo znašlo pod babilonsko nadvlado. Mnoge so kot

ujetnike odpeljali v tujo deželo. Zdelo se je, da so se starodavne obljube razblinile. Skušnjava mišljenja, da je bilo vse skupaj le prevara, je bila zelo navzoča. V takšnem vzdušju se pojavijo preroška besedila o osvoboditvi ljudstva in še posebej izreki velike duhovne globine, v katerih nam Bog vsak trenutek izkazuje svojo bližino. »Nikar se ne boj,« ponavlja znova in znova. »Ko pojdeš čez vodo, bom s teboj, ko čez reke, te ne poplavijo, ko pojdeš skoz ogenj, ne zgoriš in plamen te ne bo ožgal« (Iz 43,1-2). In nadalje pravi: »Ne boj se, saj sem jaz s teboj. [...] Pripelji moje sinove iz daljave, moje hčere s konca zemlje« (Iz 43,5-6).

Stalen refren

V novi zavezi, kot je razumljivo, ta poziv k zaupanju v Boga ne izgine, ta tolažba sredi življenjskih skrbi ne preneha. Gospod kdaj pa kdaj uporabi svoje angele, denimo ko

nagovori Zaharijo, moža svete Elizabete, tistega dne, ko je šel v tempelj darovat kadilo. Oba sta bila že v letih in do takrat nista mogla imeti otrok. »Ne boj se, Zaharija, kajti uslišana je tvoja molitev« (Lk 1,13), mu reče angel. Podobno sporočilo so božji glasniki prinesli tako svetemu Jožefu, ko ni vedel, ali naj sprejme Marijo v svoj dom (prim. Mt 1,20), kot tudi prestrašenim pastirjem, ko so izvedeli, da jim Bog naroča, naj se oni kot prvi poklonijo novorojenemu Jezusu (prim. Lk 2,10). Ta in še mnogi drugi primeri so znamenja, da nas Gospod vedno želi spremljati pri pomembnih odločitvah našega življenja.

Vendar tega sporočila »ne boj se« ne prinašajo le preroki in angeli. Ko je Bog sam postal človek, je bil on tisti, ki je osebno ponavljal ta refren sredi najrazličnejših življenjskih situacij ljudi, ki jih je srečeval. Z istimi besedami Jezus na primer spodbuja

svoje poslušalce, naj se ne prepustijo negotovosti glede hrane ali obleke, ampak naj skrbijo predvsem za svoje duše (prim. Mt 10,31); Kristus želi prinesiti mir tudi predstojniku shodnice, ki je izgubil svojo hčer, ni pa izgubil vere (prim. Mr 5,36); mir prinaša apostolom, ko ga po nevihtni noči zagledajo, kako se jim bliža in hodi po vodi (prim. Jn 6,19); pomiri pa tudi Petra, Janeza in Jakoba, potem ko so videli njegovo slavo na gori Tabor (prim. Mt 17,7). Bog vedno skuša priti naproti človeku, da bi premagal ta strah, ki je nekaj naravnega ob običajnih ali izrednih pojavih njegovega delovanja.

Tudi sveti Jožefmarija je zaznal ta božji odgovor, ko se je spominjal nekega posebnega dogodka iz svojega notranjega življenja. Nekega poletnega dne leta 1931 je med obhajanjem svete maše z izredno jasnostjo razumel, da so običajni moški in ženske tisti, ki bodo

povzdigovali Kristusov križ v vseh človeških dejavnostih. »Ponavadi me je ob stiku z nadnaravnim strah. Potem pride tisti '*ne timeas!*', jaz sem.«^[1] Ta strah se ne pojavlja le ob takšnih izjemnih posegih božje milosti. Na različne načine je prisoten tudi v običajnem krščanskem življenju; na primer takrat, ko nam Bog da spoznati veličino svoje ljubezni in usmiljenja, ko nekoliko bolje razumemo globino njegove daritve na križu in v evharistiji ali ko začutimo povabilo, naj mu sledimo bolj od blizu ... in nas vznemirja, ko pomislimo na morebitne posledice teh milosti za naše življenje.

Močnejša od kateregakoli dvoma

Dokler smo na zemlji, je molitev boj.
^[2] Zdi se naravnost dramatično, da je greh najplemenitejše želje človeškega srca – kot je življenje v stiku z njegovim lastnim Stvarnikom – v

določeni meri iznakazil in odvrnil od prave poti. Naše hrepenenje po prijateljstvu, ljubezni, lepoti, resnici, sreči in miru je v našem sedanjem položaju povezano s trudom za premagovanje napak, z napornim bojem zoper upiranje znotraj nas samih. To splošno stanje človeškega življenja je seveda prisotno tudi v našem odnosu z Gospodom.

Pri prvih korakih v pobožnostnem življenju se marsikdo prestraši spričo misli, da ne zna moliti, ali se zmede ob napakah, nestalnosti in neredu, ki lahko spremlja začetek kateregakoli opravila. Človek tedaj zasluti, da približati se Gospodu pomeni *srečati se s križem*, zato ni presenetljivo, da se pojavi trpljenje, samota in protislovja.^[3] Z leti lahko nastopi tudi strah, da bo Gospod dopuščal preizkušnje in negotovosti, ki bodo zahtevale več, kot mu zmoremo izročiti. Ali pa se živčno zavedamo možnosti, da nas utegne premagati

rutina in se bomo morali naposled zadovoljiti z nekakšnim povprečnim odnosom do Boga.

Te besede, »ne boj se«, ki so jih slišali Zaharija, Jožef, pastirji, Peter, Janez, Jakob in mnogi drugi, so namenjene vsakemu od nas v celotnem teku našega življenja. Spominjajo nas, da v življenju milosti ni odločilno to, kar storimo mi, ampak to, kar naredi Gospod. »Molitev je skupna naloga Jezusa Kristusa in vsakega od nas,«^[4] v kateri glavni junak ni ustvarjeno bitje, ki se trudi biti pozorno na božje delovanje, marveč Gospod in njegovo delovanje v duši. To zlahka razumemo, kadar nam Bog odpre nova obzorja, ko v nas prebudi občutke hvaležnosti ali nas povabi na pot svetosti ... Toda to isto zaupanje mora biti prisotno tudi, ko se pojavijo težave, ko začutimo svojo majhnost in se nam dozdeva, da se okoli nas zgrinja tema.

»Jaz sem, ne bojte se.« Tako kot je Jezus razumel težave, zmedenost, strahove in dvome tistih, ki so takrat želeli hoditi za njim, jih razume tudi sedaj v primeru vsakogar izmed nas. Naše prizadevanje, da bi živeli ob njem, je vedno šibkejše od njegove želje, da bi nas imel blizu. On je tisti, ki se zavzema za to, da bi bili srečni, in dovolj je močan, da svoj načrt uresniči navkljub naši krhkosti.

Drže, ki nam pomagajo moliti

Na nas pa je, da storimo vse, kar je v naši moči, da bi mogli stopiti na pristno pot molitve. Čeprav se pogovarjanje z drugimi zdi nekaj spontanega ali čisto naravnega, smo se v resnici naučili govoriti – in odkrivati osnovne drže dialoga – s pomočjo drugih. Enako velja v našem odnosu z Bogom, kajti »molitev mora v duši pognati korak za korakom, kakor drobno seme, ki bo kasneje postalo mogočno drevo«. ^[5] Prav zato

je razumljivo, da so učenci Jezusa prosili, naj jih nauči moliti (prim. Lk 12,1).

Med te temeljne drže za vstop v molitveno življenje spadajo vera in zaupanje, ponižnost in iskrenost. Kadar molimo z napačnim razpoloženjem – na primer, kadar nismo pripravljene preveriti, kaj nas od Boga oddaljuje, ali kadar se nočemo odreči svoji samozadostnosti –, tvegamo, da naša molitev postane neplodna. Res je sicer, da so takšne napačne drže pogosto nezavedne. Prav tako – če si pri molitvi prizadevamo za napačen ideal učinkovitosti, ki je tako razširjen v sedanji miselnosti – se zlahka ujamemo v past, da svoj odnos z Gospodom merimo zgolj po zaznavnih učinkih, nato pa dolgoročno stežka najdemo oziroma si vzamemo čas za molitev.

Med temi notranjimi dispozicijami za molitev so bistvenega pomena zlasti tiste, ki se nanašajo na zaupanje v Gospoda. Precej je ljudi, ki jih nekatere *vrzeli* v njihovi krščanski izobrazbi kljub njihovim dobrim namenom privedejo do tega, da živijo z napačno predstavo o Bogu in o sebi. Včasih si Boga naslikajo kakor neizprosne sodnika, ki od nas terja popolno vedênje; drugič mislijo, da bi morali prejeti, kar prosimo, natanko tako, kot si želimo; ali da so grehi nepremostljiva ovira za iskren odnos z Gospodom. Čeprav se morda zdi samoumevno, moramo svoje molitveno življenje graditi na trdnih temeljih nekaterih osnovnih verskih resnic. Na primer: da je Bog ljubeči Oče, ki se veseli naše družbe; da je molitev vedno učinkovita, ker on posluša naše prošnje, tudi če njegove poti niso naše poti; ali da so naši prestopki ravno priložnost, da se ponovno približamo našemu Odrešeniku.

Podarimo Bogu svoje težave

» Da ne znaš moliti? – Postavi se v božjo pričujočnost in kakor hitro začneš praviti: 'Gospod, saj mi molitev ne gre! ...' bodi gotov, da si začel moliti.«^[6] Kakor apostole tudi nas Gospod po malem uči rasti v tej zaupni drži, če se ne skrijemo v notranji monolog ali anonimno molitev, ki sta nekaj tujega našim resničnim željam in skrbem.^[7]

Tako kot v njihovem primeru tudi naš odnos z Gospodom napreduje sredi naših lastnih slabosti.

Pomanjkanje časa, zunanje motnje, utrujenost in rutina so pri molitvi nekaj običajnega tako kot v medčloveških odnosih. Včasih je treba poskrbeti za red, premagati lenobo, dati pomembnim stvarem prednost pred nujnimi. Drugič bo potreben stvaren pogled, da bi rahločutno odmerili čas, namenjen Gospodu, tako kot družinska mati, ki

v nobenem trenutku ne more pustiti ob strani svojih majhnih otrok.

Vemo, da je na trenutke pri molitvi potrebna »pozornost, ki jo je težko disciplinirati«. ^[8] Raztreseni smo zaradi skrbi, nedokončanih opravil, dražljajev na zaslonih. Slaba stran vsega tega pa je, da lahko zmede naš lastni notranji svet: pojavijo se rane samoljubja, primerjanje z drugimi, sanjarjenja in fantazije, zamere ter najrazličnejši spomini. Čeprav vemo, da smo v božji navzočnosti, se lahko zgodi, da se nam »po glavi [...] pletejo reči v najbolj neprimernih trenutkih ...«. ^[9]

Vsekakor na nas vpliva tudi telesna utrujenost: »Delo te tako izčrpava, da ne moreš moliti.« ^[10] Lahko nam je v tolažbo, če se spomnimo, da so od izmučenosti pospali tudi apostoli v trenutku slave na gori Tabor (Lk 9,32) in v tesnobi na vrtu Getsemani (Lk 22,45). Poleg telesne utrujenosti pa je v našem načinu življenja

pogosto prisotna še nekakšna notranja utrujenost, ki je posledica zaskrbljenosti zaradi opravil, pritiskov na delovnem mestu in v družbi ali negotove prihodnosti ... in takšno notranje razpoloženje lahko povzroči, da je še težje ohranjati vedrost pri meditaciji.

Gospod zelo dobro, pravzaprav veliko bolje kot mi, razume te težave. Zatorej – tudi če zaradi njih trpimo, ker bi si želeli bolj čutečega odnosa z njim – marsikdaj »ni pomembno, če se [...] ne moreš zbrati in osredotočiti«. ^[11] Z Jezusom se lahko poskušamo pogovarjati prav o tistih zadevah, novicah, osebah ali spominih, ki zaposlujejo našo domišljijo. Boga zanima vse, kar je našega, ne glede na to, kako banalno ali nepomembno se zdi. In pogosto nam bo pomagal, da bomo te zadeve, osebe ali reakcije ovrednotili na drugačen način, z nadnaravnim čutom, z zornega kota ljubezni.

Kakor otrok v materinem naročju lahko tudi mi počivamo v njem, mu izročimo svojo zbeganost, se zatečemo v njegovo srce, da bi v njem našli mir.

Prizadevanje, večje od našega

Najhujše težave so verjetno »zvijače skušnjavca, ki stori vse, da bi človeka odvrnil od molitve, od zedinjenja z njegovim Bogom«. ^[12] Hudič je našega Gospoda skušal, potem ko se je za štirideset dni umaknil v puščavo ter je občutil lakoto in slabost (Mt 4,3). Hudi duh navadno izkorišča našo raztresenost in grehe, da bi v dušo vnesel nezaupanje, obup in odvrčanje od ljubezni. Nasprotno pa, kot je vseskozi opazno v evangeliju, je naša šibkost pravzaprav razlog za to, da se še bolj približamo Gospodu. In kolikor bolj »napredujemo v notranjem življenju, jasneje zaznavamo osebne napake«.

[13]

Pod pretvezo ponižnosti nam lahko hudič vsiljuje prepričanje, da nismo vredni božje bližine, da so naše želje po izročitvi navidezne in da morda skrivajo določeno mero hinavščine ter pomanjkanja odločnosti. »Misliš, da je tvojih grehov veliko, da te Gospod ne bo mogel slišati?«^[14]

Zavedanje o naši nevrednosti, ki je samo po sebi tako dragoceno, more tedaj izzvati stvarno, a zmotno trpljenje, ki ima le malo skupnega z resničnim kesanjem in nas lahko zapre v pritožujočo se držo, kar na neki način celo onemogoči molitev. Naši grehi in mlačnost so sicer res ovira za molitev, vendar ne v tem smislu. Gospod nas ne preneha ljubiti, ne oziraje se na velikost naših slabosti. Te ga niti ne prestrašijo niti ne presenečajo, zato se ne odreče svoji želji, da bi mi dosegli svetost. Tudi če bi prišli do tega, da se zavestno sprijaznimo z rutino, konformizmom ali mlačnostjo, Bog

nikakor ne bo nehal čakati na našo vrnitev.

Toda sovražnik lahko človeka skuša »celo takrat, ko se duša vname in žari v ljubezni do Boga. Ve, da je takrat težje doseči padec, toda če mu uspe, da človek užali svojega Gospoda, čeprav le z majhnim dejanjem, bo lahko nad njegovo vest zagnal hudo skušnjava obupa.«^[15] Tedaj lahko nastopita grenkoba in razočaranje. Da bi ohranili upanje živo v vsakem trenutku, je treba biti stvaren, priznati svojo majhnost, se zavedati, da je tisti domnevni ideal svetosti, ki smo ga morda imeli v mislih – nedosegljiva popolnost –, napačen. Doumeti moramo, da je pomembno le ugajati Bogu, predvsem pa, da je zares odločilno to, kar stori Gospod s svojo mogočno ljubeznijo, pri čemer računa na naš boj in našo šibkost.

Krščansko upanje ni zgolj človeško upanje, ki bi temeljilo na naših

lastnih močeh ali na naši naravni intuiciji o Stvarnikovi dobroti.

Upanje je dar, ki nas presega, ki ga Sveti Duh nenehno vliva in obnavlja v nas. V tistih trenutkih malodušja je na mestu »vzklik: spomni se danih obljub, da se navdam z upanjem; to mi je v tolažbo v moji ničevosti in mojemu življenju daje moč (prim. Ps 119,49-50)«. ^[16] Bog je tisti, ki nas je poklical. Bog je tisti, ki si bolj kot mi prizadeva, da bi nas združil s seboj, in ima moč, da to doseže.

Ko tema postane luč

V teku življenja, tako kot v kateremkoli trajnem odnosu, nas Gospod polagoma navaja, da ga razumemo vedno bolje in da sami sebe dojemamo drugače. Petrov odnos z Jezusom na začetku, pri njunem prvem srečanju ob reki Jordan, se razlikuje od onega po njegovi smrti in vstajenju na obali Genezareškega jezera. Tako je tudi z

nami. Ne bodimo presenečeni, ko nas Gospod vodi po božjih poteh, ki niso takšne, kot smo si jih zamislili. Včasih se skrije, četudi ga iščemo z iskreno pobožnostjo, tako kot se je zgodilo ženam, ki so šle h grobu, a ga niso našle (Lk 24,3). Spet drugič pa, nasprotno, postane navzoč, ko smo zaprti vase, kakor je prišel med apostole pri zaprtih vratih (Lk 24,36). Če ohranimo zaupanje, bomo sčasoma odkrili, da je bila tista tema svetla, da nas je takrat Kristus sam obzirno objemal. »Ne boj se,« nam je ponavljal v tistih trenutkih, ko se je naše srce kovalo po meri njegovega Srca.

Jon Borobia

[1] Bl. Álvaro del Portillo, *Una vida para Dios. Reflexiones en torno a la figura de Josemaría Escrivá de*

Balaguer, Rialp, Madrid 1992, str. 163–164.

[2] Prim. *Katekizem Katoliške cerkve*, št. 2573.

[3] Sv. Jožefmarija, *Božji prijatelji*, št. 301.

[4] Eugene Boylan, *Dificultades en la oración mental*, Rialp, Madrid 1974, str. 147.

[5] Sv. Jožefmarija, *Božji prijatelji*, št. 295.

[6] Sv. Jožefmarija, *Pot*, št. 90.

[7] Prim. sv. Jožefmarija, *Brazda*, št. 65.

[8] *Katekizem Katoliške cerkve*, št. 2705.

[9] Sv. Jožefmarija, *Brazda*, št. 670.

[10] Sv. Jožefmarija, *Pot*, št. 895.

[11] Sv. Jožefmarija, *Brazda*, št. 449.

[12] *Katekizem Katoliške cerkve*, št. 2725.

[13] Sv. Jožefmarija, *Božji prijatelji*, št. 20.

[14] Prav tam, št. 253.

[15] Prav tam, št. 303.

[16] Prav tam, št. 305.